

BİZ NEYİ TARTIŞIYORUZ: İSTANBUL SÖZLEŞMESİ TARTIŞMALARINA DAİR

Mücahit Gültekin, 14 Ağustos 2020

<http://aileakademisi.org/yazi/biz-neyi-tartisiyoruz-istanbul-sozlesmesi-tartismalarina-dair>

Ak Parti Genel Başkan Vekili Numan Kurtulmuş'un açıklamalarından sonra yeniden hızlanan İstanbul Sözleşmesi tartışmalarının seyrettiği mecra, öne sürülen argümanlar, takip edilen usul ve kullanılan üslup kaygı verici. Şunu açık bir şekilde söylememde sakınca yok: **İster savunanan, ister karşı çıkan tarafta olsun bu sözleşmenin dayandığı felsefi taban, kavramsal sistem ve öngördüğü insan tasarımı hakkında çok az şey içeriyor bu tartışmalar.**

Aile Akademisi Derneği olarak konu hakkında çalışmaya başlamamızın üzerinden 8 yıl geçti. İstanbul Sözleşmesi ile ilgili ilk raporumuzu 7 yıl önce yayınladık. Konuya ilgimizin daha eskiye, 15 yıl öncesine kadar dayandığını söylemeliyim. O yıllarda dindar camiada bu konulara ilişkin derin bir sessizlik, daha doğrusu ilgisizlik hâkimdi. Bu ilgisizliğin belki kendince haklı sebepleri de vardı. Çünkü o yıllardan bugüne gelene kadar Cumhuriyet Mitingleri, Ergenekon Davası, Parti kapatma davaları, 367 Krizi, e-Muhtıra, Arap Baharı, Gezi Olayları, 17-25 Aralık Operasyonu ve FETÖ darbesi gibi Türkiye'de siyasal/sosyal gündemi baştan aşağı kuşatan pek çok gelişme yaşandı. Toplumsal cinsiyet ve ilişkili kavramların geleceğimiz için taşıdığı riskleri, tehlikeleri anlatabilmek için koşuşturduğumuz günleri hatırlıyorum. 5-10 kişiyi zor bulduğumuz bir kaç seminer dışında kayda değer bir ilerleme sağlayamadığımızı ifade etmeliyim o yıllarda.

Bugün ise, "korku-öfke-kaygı-panik-merhamet" gibi duyguların yönettiği hamasi bir nitelikte yürüyor tartışmalar. Baktığımızda neredeyse İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili yazının çıkmadığı, televizyonlarda program yapılmadığı bir gün geçmiyor. Son bir ayda bir kaç tane rapor yayımlandı ve tartışmalar devletin en tepesine kadar ulaştı.[1] Şüphesiz, uluslararası bir hukuk metninin tartışmaya açılması önemli bir gelişme. Ama sormadan da edemiyorum: **Savunanlar ya da karşı çıkanlar, biz, nasıl bir tartışma yürütüyoruz? İstanbul Sözleşmesi iptal edilse de edilmese de bu tartışma bizi bir tık yukarıya taşıyacak mı?** Bundan emin değilim. O yüzden bugün bunu konuşmalıyız. Bu savununun ya da karşı çıkışın niteliğini konuşmalıyız. Aksi halde bu tartışmalardan kendimizi geliştirerek çıkmak, sonuç hangi yönde olursa olsun, pek mümkün olmayacak gibi duruyor.

Önemli bir sorunumuz kompleks bir konuyu kolay anlaşılır, propagandaya uygun bir basitliğe indirerek tartışmak. **Bir konuyu basitleştirmek ikna için iyi bir yöntemdir ama konunun anlaşılmasına ilişkin çeşitli tehlikeler barındırır.** Kendi konumunu, mevzunun basitleşmiş halinden öğrenip de belirleyenlerin, pozisyonlarını değiştirmesi an meselesidir. Ama bunun yarattığı temel sorun her iki tarafın da çeşitli tutarsızlıklar içinde olması ve bunu ayırt edememesidir. Dahası "ikna"ya yönelik argüman üretenler bu tutarsızlıkları önemsemezler de.

Tarafların konuyu kamuya aktarıırken kullandığı anahtar kavramlar var. Bunlar savunular için "şiddet/kadın mağduriyeti", karşı çıkanlar için "eşcinsellik/cinsiyetsizlik" olarak öne çıkıyor. Her ikisi de sözleşmeyi ören kavramsal temeli analiz etmektense, "görünür" olgulara başvurmayı tercih ediyor: şiddeti de görebilirsiniz, "Onur Haftası"nda yürüyenleri de.

Bu basitleştirmeye bir örnek vermek istiyorum. Seminer verdiğim bir yerde feminist aktivizmin kuramsal temellerinin sözleşmeyi nasıl şekillendirdiğini anlatmaya çalışmıştım. Katılımcılardan biri "Hocam şuna kısaca -çok özür diliyorum- 'ibneleri' savunuyorlar desene" dedi. Onun gözünde feminizm denilen şey o tek kelimeyle tanımlanabilecek bir şeydi. Benim o kelimeyi söylemem İstanbul Sözleşmesi'ne muhalefet etmesi için yeterliydi arkadaşımızın. Fakat bu arkadaşımızın, radikal feminizmin bugün niçin queer feminizm tarafından dışlandığını anlaması çok mümkün değil. Konuyla ilgili geniş bir literatür var halbuki. Hepsini es geçip, bu literatürün oluşturduğu bir metne karşı durmak tabii ki sağlıklı bir duruş değil. Bir yerden karşı çıkarken, diğer yönden o literatürün amaçlarıyla aynı hizada buluşabiliyor bu kişiler.

Aynı basitleştirmeyi, savunan tarafta da görüyoruz ve daha çok görüyoruz. İstanbul Sözleşmesi'ni "Nahide Opuz" davasıyla gerekçelendiren pek çok konuşma dinledim, yazı okudum. Şurada ya da burada, şu zamanda ya da bu zamanda bir kadının dövülmüş ya da öldürülmüş olması, İstanbul Sözleşmesi'ni savunmanın "basitleştirilmiş" propagandasıdır. Bu konfordan feminist hareketler de sonuna kadar faydalıyor. Ama örneğin, İstanbul Sözleşmesi'ndeki "şiddet" tanımını bir kaç yıl tartışsak bitirilebilecek gibi değil. Hatta oradaki şiddet tanımının yarın bir gün kendilerinin de yakasına yapışabileceğinin de farkında değil bu arkadaşlar. Belki farkındalar ama "güç bizde" diye düşünüp, öteliyorlar. Dahası, eğer biz bugün sağlıklı bir tartışma yürütüyor olabilseydik, Sözleşme'de gerçekten bir şiddet tanımının yapıp yapılmadığını konuşuyor olacaktık. Kafanızdaki şiddet çağrışımlarını bir anlığına bir kenara bırakıp Sözleşme'de geçen şiddet tanımını tekrar okuyun. Orada bir tanım var mı? Retorik ya da ironi değil: İçinden her şeyin çıktığı, çıkabileceği sihirbazın şapkasından başka bir şey var mı orada?[2]

İstanbul Sözleşmesi'nin merkezi kavramı, omurgası toplumsal cinsiyet kavramıdır. Peki, bu kavram hangi felsefi paradigmaya aittir? Yapısalcılık-post yapısalcılık, özcülük-inşacılık, doğa-kültür tartışmalarının post-yapısalcı, sosyal inşacı, kültürcü kanadından neş'et eden bu kavramın ait olduğu paradigma başka nelere itiraz etmektedir?

Nominalist ontolojiye dayanan bu paradigma insanın, sabit, değişmez, kalıcı bir özünün olmadığını düşünür. Bu anlayışa göre, insan toplumsal-tarihsel ve kültürel bir varlıktır. Bizi biz yapan özellikler "toplumsallık" içinde kazanılır. Verilmiş, özümüze ait, sabit bir özelliğimiz yoktur. O yüzden "roller" de toplumsaldır, cinsiyet de cinsellik de. Cinsiyetin ve cinselliğin verili bir normu olamaz. Eğer elimizde "heteroseksüellik", "kadınlık", "erkeklik" gibi normlar varsa bunlar doğal/verili olduğu için değil, normu kuran erk öyle istediği için normdur. Dolayısıyla tarihseldir, öğrenilmiştir ve değiştirilip, yerine başka normların ihdas edilmesi mümkündür; bir kategoriye merkezileştirmemesi kaydıyla!

Daha ilk çalışmalarımızdan birinde şunu sormuştuk: Cinsiyet rollerinin biyolojiyle alakası olmadığını savunan bu görüş, bazı kültürlerin ayrımcılık ürettiğini ve değiştirilmesi gerektiğini söylüyor. Peki, bize hangi kültürün cinsiyet rollerini tavsiye ediyor? Sözleşme'de bunun bir cevabı var mı? Bunu tartışan bir metin gördünüz mü? Sözleşme'deki "toplumsal cinsiyet" tanımını okuyun. Ne diyor: Kadın ve erkek için toplum tarafından uygun görülen roller, davranışlar, eylemler ve nitelikler. Bu tanımdaki kritik kavramın "cinsiyet" değil "toplum" olduğunun farkındayız değil mi? Bazı toplumlar sorunlu, metinden bu anlıyoruz. Peki, hangi "toplumun" öngördüğü rolleri, davranışları ve eylemleri esas almalıyız? Böyle "sabit bir toplum" var mı? Akan bir şeyin tanımı olur mu?

Peki ya uluslararası bir hukuk metninde legal güvence verilen bazı kavramların tanımlarının hiç yapılmamış olmasına ne demeli? 4. maddenin 3. bendinde geçen şu meşhur iki kavrama dikkatinizi çekmek istiyorum: "Cinsel Yönelim" ve "Toplumsal Cinsiyet Kimliği". Bu son kavram (gender identity) Türkçe metinde "cinsiyet kimliği" şeklinde yanlış çevrilmiştir.

Bu kavramların neden tanımları yapılmamıştır hiç düşündünüz mü?

Nasıl yapılabilir ki? Tanım yapmak doğası gereği bir sınır çizmeyi, bazı şeyleri içeriye almayı bazı şeyleri ise dışarıda bırakmayı gerektiriyor. LGBT kısaltmasının sonuna eklenen harflerin bir kaç yılda bir arttığı akışkanlık içinde "cinsel yönelimi" ve "toplumsal cinsiyet kimliğini" nasıl tanımlayabilirsiniz? Pedofilinin de, zoofilinin de bir cinsel yönelim içine girebileceğini söylediğimizde bazıları bunu abartılı buluyor. Ama yanılıyorlar. Yanılıyorlar çünkü onlar Sözleşme'nin altındaki felsefeye odaklanmıyor, kafalarındaki düşünceleri Sözleşme'ye onaylatıyorlar.

Post-yapısalcı felsefeye göre yerinden edilmeyecek, normatifliği sorgulanmayacak hangi kavram vardır söyleyebilir misiniz? Verili olarak bildiğimiz şeyler birer tabudan ibaret değil mi? Ensest denilen "tabuyu" kim koydu? Yaş mesela? Kim demiş ki çocuklarla yetişkinler seks yapamaz diye? Abartılı bulan arkadaşlar, her gün orada burada gördükleri cinayetlerin etkisinden sıyrılıp sakin bir kafayla metinleri okusalar görecekler. İstanbul Sözleşmesi'nin girişte "hatırlatma" gereği duyduğu Lanzarote Sözleşmesi'ne baksalardı, "çocuk pornografisine" tolerans gösterildiğini göreceklerdi. Çocuk kim ayrıca? Çocukluk da toplumsal bir kurgu değil mi? Neleri yapıp neleri yapamayacağını bugünden nasıl bilebilir, sınırlayabiliriz? Evlilik yaşı yükselirken, cinsel rıza yaşı neden sürekli düşüp duruyor? Kavramlar nedir ki üstelik? Dil nedir ki? Müdahale edilebilecek bir şey değil mi? Namus dediğiniz şey neden özde değil de "sözde"dir? Üstelik bu kavram neden sadece size ait olsun? Namus sözde bir şey ise, LGBT yürüyüşü neden Namus (honor) Haftası olarak düzenlenmesin? Dün pedofili dediğimize bugün niye "kuşaklar arası cinsellik" demeyelim (deniliyor da nitekim)? Pedofili desek ne olur ayrıca? Dün olumsuz anlamda kullanılıyordu, bugün olumlu anlamda kullanılabilir. Queer de zamanla olumlulaşmadı mı? Felsefi, pratik ve hukuki karşılıklarını göstermedik mi bu söylediklerimizin? Görüldü mü, duyuldu mu?

Bazıları 8 Mart'ta kaldırılan pankartlara "ahlaksızlık" deyip geçiyor. Hayır! O pankartların bir felsefesi var. Dayandığı, doğduğu bir paradigma var. Bize anlatmak istediği bir şey var! Bianet'te "bir grup feminist"ın yazdığı "*Pankartlarımızın Feminizmle Alakası Var! Hem de Çok!*" yazısını okuyun lütfen. Hiç bir şeyin verili olmadığını, her şeyin yeniden yazılabileceğini anlatmaya çalışıyor bu arkadaşlar bize, yazıya fotoğraf olarak seçilen pankarttan başlayarak: "Bu bir Kadın Değildir"

O "Bir Grup Feminist"ın yazının başlarında yaptıkları meydan okuma da dikkatlerden kaçmamalı: "*Feminizm kimsenin tekelinde değildir!*". Bize değil herhalde bu meydan okuma?

Feminizm içinde dindar camianın hiç ilgisini çekmeyen önemli bir tasfiye yaşanıyor şu sıralar. Radikal feministler "transgender"ları dışladıkları için topa tutuluyor, ötekileştiriliyor queer feminizm tarafından. Evliliği, ataerkil tahakkümün bir kurumu olarak gören radikal feministlerle ne alıp veremediği var acaba queer'in? "Kadın" diye bir kimlikten, bir kategoriden bahsediyorlar çünkü. Bir dakika! "Kadın" diye değişmez/özel atandığımız bir kategori var mıydı? Cinsiyet kimliklerimiz de "gender" değil miydi? Bugün kadınsın yarın erkek, ertesi gün tekrar kadın, mümkünse daha başka bir şey! Kim demiş ki, aynı bedene mahkûmum diye? Verili bir norm var mıydı? Çocukları kadınlar doğuracak, kadınlar emzirecek diye evrensel bir kural mı var? Çocuk olması için illa da bir erkeğe mi ihtiyaç var? Çocuğu illa annesi mi doğuracak yani, büyükannesi doğuramaz mı? Geçen sene Nebreska'da bir kadın "torununu" dünyaya getirmede mi? Transgender Health dergisi, bir babanın çocuğunu emzirdiği bilimsel bir çalışma yayınlamadı mı? Fernando ismini alan bir "transerkek"ın doğurduğu çocuk dünya basınında "çocuğu babası doğurdu" diye haber olmadı mı?

Eğer değişmez, sabit, verili bir kimliğe gönderme yapıyorsan, bu önünde sonunda "totaliterizm" doğurmaz mı? Doğurur tabii ki. Patriyarka nasıl oluştu zannediyorsunuz? Sabit kimliklerden değil, likid (genderflux: akışkan toplumsal cinsiyet) kimliklerden bahsedebilirsiniz ancak. Anne-Fausto Sterling'in kitabına verdiği isim gelişigüzel seçilmiş değildir: "*Bedeni Cinsiyetlendirmek*". Bedeni kim cinsiyetlendiriyor? "*Tam erkeklik ve tam kadınlık olası beden türü skalasının aşırı uçlarını temsil eder*" diye uyarır bizi Sterling. Lise Eliot ise, erkeklerin ve kadınların "yaratıldıklarına" dair o eski düşüncüyü sorgular ve "*beynimizle yaptığımız şeylerin neredeyse hiç biri doğuştan değil*" der. Judith Butler zaten çok önceleri dünya feministlerine, sadece cinsiyet rolleri değil "cinsiyet" de kurgudur, kendinizi buna göre ayarlayın dememiş miydi? Kimi feministlere bu ayar veriliyor şimdi. Ne de olsa: "Feminizm kimsenin tekelinde değildir!" **Geldiğimiz nokta şurası: Sabit bir kategori olarak erkek yok, kadın da yok. Hatta lezbiyen ve gay de yok. "Şimdilik erkek", "şimdilik kadın", "şimdilik lezbiyen", "şimdilik gay" vs. var.** Sally Hines'in ifadelerinde görülebileceği gibi cinsiyet ve cinsellik akar: "*Anne-Fausto ve Cordelia Fine gibi bilim insanlarının çalışmaları, cinsiyetler arası bazı fiziksel ve fizyolojik farklılıkların düşündüğümüz kadar net olmadığını altını çizmiştir. Bu bakış açılarından herhangi birine bakılarak, toplumsal cinsiyetin değişken veya*

şekillendirilebilir olduğu söylenebilir veya bir başka deyişle, akışkan olarak düşünülebilir. Cinsiyetin akışkanlığı fikri toplumsal cinsiyetin biyolojiyle sabit olmadığını; sosyal, kültürel ve kişisel tercihlere göre değiştiğini ileri sürer." Devamında "kültür hiç bir zaman durağan değildir" diye de ekler Hines. Hines "kültür" demiş ama siz "toplum" diye de okuyabilirsiniz.

Bu tartışma nereye gidiyor böyle? Biz neyi tartışıyoruz sizce?

Kadın cinayetlerini mi? Kadının ezilmesini mi? Eşcinselliği mi? Eğer metni bağımsız okumuyor, çevremizdeki olayların belirleyiciliğinde metne yaklaşıyorsak, konuştuğumuz "şiddet" ve "çocuklarımızı eşcinsel yapmak istiyorlar"dan öteye geçmeyecektir.

Gerçekten de nereye bağlanacak bu tartışma?

Kendini "posthümanist feminist" olarak tanımlayan Braidotti'nin şu tanımı bir fikir vermiyor mu?

"İnsan sonrası durum, organik ve inorganik, doğmuş olan ve imal edilmiş olan, et ve metal, elektronik devreler ve organik sinir sistemleri gibi **yapısal farklar ve ontolojik kategoriler** arasındaki **ayrım çizgilerini yerinden eden bir kuvvettir.**"

Yeniden bir dakika! Ne diyor şimdi bu?

Bizim yaptığımız tartışma daha büyük bir tartışmanın küçük bir parçası olmasın! Bu tartışma hayvan haklarına, robot haklarına bağlanmasın!

Hayvan hakları aktivistlerinin "hayvanları koruma kanununun" ismine itiraz etmesinin, "hayvan hakları kanunu diyeceksiniz!" demesinin bu tartışmayla bir alakası var mı?

Sophia'ya vatandaşlık verilmesinin bu tartışmayla bir ilgisi var mı? Suud gibi "şeriatla" yönetilen bir ülkenin ABD ve İsrail'le ortaklaşa yürüttüğü NEOM projesiyle bir ilgisi var mı? Avrupa Parlamentosu'nun 2017'de robotlara elektronik insan kimliği verilmesini onayladığı tasarıyla, 2019'da çıkardığı etik kılavuzla bir ilgisi var mı?

Yok mu? Ne alaka mı?

İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili çağrıldığım bir panelde bu temelde bir sunum yapmayı denemiştım. Benimle aynı oturumda bulunan bir panelist, "Bunların tartıştığımız konuyla ne ilgisi var anlamadım!" demişti.

Bu alakayı herhalde olaylar başımıza geldikten sonra anlayacağız. Çünkü "olay" merkezli tartışıyoruz, "kavramsal" temelde değil. Gördüklerimiz bizi motive ediyor, anladıklarımız değil.

Hayvan hakları aktivizminin öncülerinden Cumhuriyet yazarı Zülal Kalkandelen'in feministlere yönelttiği zor bir soru var. Belki oradan anlayabiliriz. Şöyle demişti Medyascope'ta katıldığı programda Kalkandelen: "Aslında feminist birçok kadın bugün erkeklerin iktidar anlayışına, iktidar iddiasına karşı çıkarken, çok haklı bir şekilde bunu yaparken, bir yandan kendileri de **türcü** görüşü benimsemişlerse, yani vegan olmayan birçok feminist aslında kendileri de hayvanlar üzerinde bir iktidar olmuş oluyor. Burada açık bir tezat var."

Türcü mü? Kim! Biz mi?

Tabii ki, varlık hiyerarşisinde insanın daha yukarıda bulunduğu inanan herkes.

Gayet felsefi bir itirazdır bu arkadaşların yaptığı. "Hayvanları koruyamazsınız!" diyorlar. Çünkü "koruma" insana hayvan karşısında hiyerarşik bir üstünlük verir. "Yav tabii ki, insan üstündür! Böyle saçma şey mi olur!" diyebilirsiniz. Ama nasıl kanıtlayacaksınız? Kendinizden, yani "insandan" başka bir dayanağınız var mı? Eğer öyle yapıyorsanız, tam da "türcü" sizsiniz işte!

İnsan haklarının öznesi olan "insan" yapısökümüne uğratılmaz ise hayvan hakları nereden doğacak? Robot hakları nereden doğacak?

Kadına şiddeti konuşuyoruz şimdilik, hayvana şiddeti yeni yeni konuşmaya başladık. Çocuklara/bebeklere şiddet konuşuluyor ama popülerize edilmedi henüz, bekliyor kapıda. Robotlara şiddet var sırada.

Psikoloji alanının en "saygın" dergilerinden biri olan Developmental Psychology'de 2012'de yayınlanan bir çalışma çocukların %38'nin Robovie isimli yapay zekâlı bir robotu ontolojik açıdan sınıflandırmakta zorluk yaşadığını gösteriyor. Çocuklar onu "canlı ve cansız arası" bir kategoriye yerleştirmişler. Kadın ve erkek, insan ve hayvandan sonra: Et ve metal arasındaki ayırım nerede? Braidotti'nin söz ettiği bu ayrımları yerinden eden şu "kuvvet" nedir? Kaynağını nereden alıyor? Ne istiyor?

"Nahide Opuzlar Ölmesin!" modunda yürütülen bir tartışmada anlam ürküp geri çekiliyor. "Ne istiyor?" sorusu cevapsız kalmaya mahkûm mu? Bu tartışmayı kavramsal yörüngesinden sapmaksızın yürütmek imkânsız mı?

Hangi hakkı savunsanız, bir diğerinin hakkına gelip dayanabiliyor mevzu. Yeter ki istensin. Beyaz-siyah ayırımı ırkçılığın, erkek-kadın ayırımı cinsiyetçiliğin, insan-hayvan, canlı-cansız (Braidotti'nin deyimiyle organik-inorganik) ayırımı türcülüğün bir kaynağı oluyor. Şiddetten kurtulmanız mümkün değil!

Haklar teorisi nereden geldi bize? Gökten mi indi? Tanrı bu işin dışında tutulmuşsa bizi kim tutabilir ki? Yeniden yazmamızın önüne kim geçebilir ki? Her şey bir inşa ise, özümüz boş ise onu nasıl dolduracağımıza kim nasıl karşıabilir ki?

İstanbul Sözleşmesi tanımsız, "akan" bir metindir. Asıl soru post-yapısalcı bir anlayışın nasıl olup da uluslararası hukuk haline geldiğidir. İstanbul Sözleşmesi'nin altında yatan paradigma sadece erkeği mi sorunsallaştırıyor? Sorunsallaştırmadığı bir kimlik/kavram söyleyebilir misiniz?

Aynı paradigmanın ürettiği Lanzarote Sözleşmesi "çocuk" kavramını sorunsallaştırmıyor mu? Bu metinler bir birinden ayrı metinler mi?

Sözleşme'nin 81 maddesi değildir tartıştığımız, onlar birer cesettir. O maddelere can veren ruhu, paradigmayı, felsefeyi konuşmalıyız. Biz İstanbul Sözleşmesi'ne karşı çıkarken bu paradigmaya karşı çıkıyoruz.

Tekrar söylüyoruz: Bu tartışmanın aslı şiddet değildir, kadın-erkek-çocuk değildir. Varlığın hiyerarşik düzenini kuran ilahi sınırları İstanbul Sözleşmesi'ndeki post-yapısalcı paradigma üzerinden tartışıyoruz. Feminizmin bu paradigma karşısında nasıl büküldüğü, kendini var eden "kadın" kategorisinin elinden nasıl alındığı üzerinde bir kez daha düşünölmelidir. Kadının-erkeğin ve diğer sabitelerin postyapısalcı çözölmü hukuku da çözmektedir. Giderek daha tanımsız, merkezsiz, öznesiz, kuralsız, norm/al/siz; "deneyime" tolerans gösteren hukuka doğru ilerleyeceğiz. Atanacağımız bir kategori, sahip olduğumuz bir öz yoksa elimizde deneyimden başka ne kalacaktır? Kimse bizim adımıza konuşamayacağına göre deneyimi merkezleştirmenin ötesinde elimizde bir seçenek kalacak mı? *"Hukukbilimin Politikası: Hukuk Felsefesine Eleştirel Giriş"* kitabında Roger Cotterrell *"eşitliğin sonsuz farklılık biçiminde geri dönüşü"* der buna. Yine onun vurguladığı gibi, hukukun dekonstrüksiyonu, sadece metnin ve kavramların değil, hayatın dekonstrüksiyonudur.

*

Biz İstanbul Sözleşmesi'ne karşı çıkıyoruz çünkü verili bir dünyaya inanıyoruz. Bir özümüz olduğuna inanıyoruz. Kimliğimiz canı isteyen gelip yeniden yazabileceği boş levha değildir. Biz varlık âlemin İlahi bir tecelli olduğuna inanıyoruz. Ondan geldiğimize ve ona döneceğimize inanıyoruz. Safımız burasıdır.

[1] İstanbul Sözleşmesi ve içerdiği kavramlara ilişkin niçin uzun bir sessizlik dönemi yaşandıktan sonra, ani ve hamasi bir iklimin oluştuğuna dair daha kapsamlı bir analizi başka bir yazıda yapacağız.

[2] Diğer uluslararası ve ulusal belgelerdeki şiddetin tanımına ilişkin eleştirilerimizi, Türkiye'de ve Dünyada Kadına Şiddet araştırmamızdan inceleyebilirsiniz.